

І.В. Нагорна, здоб. (*ХДУХТ, Харків*)

ОБ'ЄКТИ ОБЛІКУ, ЩО ФОРМУЮТЬ ПОКАЗНИКИ АГРЕГАТИВ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

Найбільш концентрованим індикатором, який відображає ступінь безпеки вкладення коштів чи налагодження ділового співробітництва є фінансова стійкість підприємства. Стійкий стан характеризує спроможність виконувати підприємством свої основні функції в змінних умовах, загрозах і ризиках внутрішнього та зовнішнього середовища. На відміну від інших, цей показник фінансового стану набуває ознак комплексності й системності, тобто по суті включає в себе всі аспекти діяльності підприємства. Рівень достовірності його визначення і оцінки залежать, насамперед, від рівня достовірності формування інформаційного підґрунтя для його.

Отже, під час моніторингу фінансової стійкості підприємства особливої актуальності набуває вивчення методичних прийомів формування облікової інформації, як підґрунтя визначення низки показників, що включаються до відповідних агрегатів. Між тим, доцільно звернути увагу на низку проблемних питань щодо методології обрахунку показників облікової системи з метою уникнення викривлення параметрів оцінки фінансової стійкості та прийняття на їх основі невірних управлінських рішень.

Враховуючи, що для забезпечення фінансової стійкості необхідними є показники, які містять інформацію про стан майна в частині як господарських засобів, так і джерел їх фінансування, вважаємо доцільним визначити відповідні об'єкти бухгалтерського обліку в розрізі активів та пасивів.

Виходячи із основної бухгалтерської рівності, яка відображає взаємозв'язок між активами та пасивами, варто враховувати, що елементи облікової політики підприємства у сфері формування вартості майна, одночасно впливають на суму джерел його утворення. Так, під час оцінки фінансової стійкості доречно зважати, що на залишки по рахунку 40 «Зареєстрований капітал» впливає суб'єктивний характер оцінки вкладів учасників підприємства, порядок якої фіксується в установчих документах компанії. Суми зобов'язань за довгостроковими кредитними ресурсами обов'язково мають бути відображені в системі обліку за дисконтованою вартістю, яка і включається до комплексних агрегатів, що значно підвищує

достовірність аналізу. Враховуючи обов'язковість формування забезпечень, даний об'єкт обліку матиме місце в обліковій системі багатьох підприємств, тому під час обрахунку показників фінансової стійкості варто дані суми включати до складу запозиченого капіталу.

В частині активів підприємства, окрема увага надається балансовій вартості необоротних матеріальних активів, яка більшою мірою, залежить від облікової політики підприємства, зокрема щодо:

- розмежування об'єктів основних засобів і малоцінних необоротних матеріальних активів за вартісною ознакою;

- розрахунку ліквідаційної вартості, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації) за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією);

- обсягу продукції (робіт, послуг), який буде виготовлений з їх використанням;

- визначення амортизаційної політики відповідно до можливих методів нарахування амортизації. Знос необоротних матеріальних активів підприємства за балансом відображає його нормативну (розрахункову) величину, яка суттєво відрізняється від фактичного зносу об'єктів.

Визначена облікова політика підприємств у сфері вищезгаданих питань, як правило, відбиває реальний стан показників із незначним рівнем ймовірності. Підприємства можуть відображати фінансові інвестиції за вартістю, яка визначається без урахування зміни загальної величини власного капіталу об'єкта інвестування. Балансова вартість запасів залежить від методу їх оцінки і наявності малоцінних та швидкозношуваних предметів, які є доцільним виключати зі складу майна під час проведення аналітичних процедур. Для реальної оцінки вартості готової продукції і товарів за балансом підприємства її можливо скоригувати на рівень валової рентабельності, тобто на можливий валовий прибуток, який буде одержаний при майбутній реалізації. Вартість активів підприємства залежить від об'єктивної оцінки дебіторської заборгованості, яка характеризується рівнем ризику її непогашення. Тому, при оцінці якості інформаційної бази особливу увагу слід звернути на її наявність, тривалість, рівень й методу створеного резерву сумнівних боргів. Врахування під час оцінки стану майна таких подій, які можуть змінити майновий стан підприємства за певних обставин у майбутньому, забезпечить здійснення об'єктивної оцінки ймовірної зміни фінансової залежності та кредитоспроможності підприємства.

Викладене доводить, що порядок визнання й оцінки охарактеризованих об'єктів обліку визначає об'єктивність результатів оцінки фінансової стійкості підприємства.